Scenariusz zajęć
dla uczniów częstochowskich szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
z budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego)

OPRACOWANIE: dr Edyta Widawska

Zaproponowane do przeprowadzenia zestawy ćwiczeń zostały ułożone w formie dwóch scenariuszy zajęć, tworzących pewną całość, które można realizować kolejno po sobie lub też wybierając jeden lub drugi temat. Pierwszy scenariusz dotyczy zagadnienia związanego z aktywnym udziałem w życiu społeczności lokalnej czyli z partycypacją obywatelską. Drugi (został zaprezentowany poniżej) jest tematycznie powiązany z realizacją zadań w ramach budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego) w Częstochowie. Stanowią one gotową propozycję zajęć do realizacji z młodzieżą gimnazjalną i ponadgimnazjalną (w ramach zajęć wychowawczych, czy też zajęć z wiedzy o społeczeństwie).

SCENARIUSZ ZAJĘĆ II

BUDŻET OBYWATELSKI (PARTYCYPACYJNY)

TEMAT: Budżet obywatelski w rękach młodych

Uczestnictwo młodych osób w działaniach na rzecz społeczności lokalnej jest coraz bardziej widoczne, a portale społecznościowe są przestrzenią, która ułatwia młodemu pokoleniu przekazywanie informacji o swoich aktywnościach. Nowym (od 2014 roku) dla częstochowian obszarem działalności obywatelskiej jest możliwość udziału w podejmowaniu decyzji o przeznaczeniu części miejskiego budżetu w ramach budżetu obywatelskiego. Budżet obywatelski (dalej: BO) jest to forma czynnego udziału mieszkańców w planowaniu wydatkowania pieniędzy, którymi dysponuje miasto. Mieszkańcy, w tym również młodzież, mogą uczestniczyć w opracowywaniu pomysłów

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

do zrealizowania w naszym mieście. Mogą również głosować na zdania zgłoszone przez innych mieszkańców. Mieszkańcy decydują o tym na co i w jaki sposób zostanie wydana część środków budżetowych w kolejnym roku. Środki, które zostaną wydane zgodne z wolą mieszkańców w 2016 roku, wynoszą 6.661.679 zł – czyli prawie 7 milionów. Kwota ta stanowi 1,1% dochodów własnych miasta Częstochowy. Proponowane zajęcia mają na celu przekazanie uczniom/uczennicom szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych podstawowych pojęć związanych z budżetem obywatelskim oraz rozwijanie umiejętności diagnozowania potrzeb w środowisku lokalnym, która stanowi podstawę efektywnych działań społecznych.

Uzupełnieniem do scenariusza są materiały szkoleniowe dotyczące częstochowskiego BO, w których uczniowie/uczennice znajdą najważniejsze informacje pomocne w podjęciu aktywności w ramach BO.

GRUPA DOCELOWA: Zajęcia przeznaczone są dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

CELE OPERACYJNE:

Po zakończeniu zajęć uczeń powinien:

- znać podstawowe informacje związane z budżetem obywatelskim
- umieć poddać diagnozie zaobserwowane problemy społeczne
- wskazać na znaczenie i pozytywne aspekty partycypacji obywatelskiej realizowanej poprzez budżet obywatelski

METODY I TECHNIKI PRACY:

- praca w grupach
- analiza problemowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- pytania pomocnicze do analizy problemu (załącznik 1)

	Przebieg/treści programowe (opis szczegółowy)	**Czas**	**Metody**	**Niezbędne materiały**
1.	Wprowadzenie w tematykę budżetu obywatelskiego. Rozdanie materiałów szkoleniowych i ich krótkie omówienie (w materiałach są informacje o: BO,	10 min.	Mini wykład.	

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

	kwotach przeznaczonych na realizację BO, możliwych obszarach zadań zgłaszanych do BO, harmonogramie BO, możliwościach uczestnictwa w BO). Uzasadniamy wybór tematu (przykładowe argumenty: dotyczy nas jako członków danej społeczności; pozwala mieć poczucie realnego wpływu na to, co nas otacza; daje możliwość aktywnego udziału w życiu danej społeczności; itp.). Informujemy, że praca na zajęciach będzie przebiegała etapowo.			
2.	**Pierwszy etap pracy** – zapraszamy uczniów do wymienienia problemów, z którymi się spotykają na co dzień w swoim środowisku lokalnym, w swojej szkole (warto zamodelować podając kilka przykładów; propozycje do wykorzystania: nie mogę dojechać do szkoły rowerem bo nie ścieżki rowerowej, która by to umożliwiała, rozkład jazdy autobusów nie uwzględnia porannych godzin rozpoczęcia zajęć w szkole, nie mamy bezpiecznego miejsca do spotkań ze znajomymi, itp.). Wypisujemy propozycje na tablicy. Kiedy pula pomysłów zostanie wyczerpana prosimy uczniów by wybrali temat, który ich najbardziej interesuje i tworzymy maksymalnie 4-5 – osobowe grupy. **Drugi etap pracy** – rozdajemy w wydzielonych grupach jeden materiał z pytaniami do analizy problemu (zał. 1) prosząc uczniów, by przez kolejne 10 minut odpowiedzieli wspólnie w grupie na pytania z listy. Zadaniem uczniów jest przedyskutowanie w grupach odpowiedzi za pytania. Ważna na tym etapie jest dyscyplina czasowa, by grupy skończyły swoją pracę mniej więcej w tym samym momencie. Osoba	30 min.	Praca w grupach. Analiza problemowa.	Wydrukowany Załącznik 1. Po jednym egzemplarzu dla każdej grupy.

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

	prowadząca informuje o tym uczniów podając zadanie. **Trzeci etap pracy** – prezentacja na forum wniosków z analizy problemu, a dokładnie odpowiedzi na ostatnie pytanie z listy: Jakie działania możemy podjąć by zminimalizować lub usunąć problem? (max. 2 minuty na grupę). **Czwarty etap pracy** – podsumowanie pracy grup w odniesieniu do zagadnień związanych z budżetem obywatelskim i odpowiedzią na pytanie czy rozwiązanie przygotowane przez uczniów można wykorzystać przygotowując propozycję zadania do częstochowskiego BO. Jeśli tak – to w jaki sposób? Jeśli nie – to dlaczego i w jaki sposób można zmodyfikować pomysł grupy, by móc zastosować go w ramach BP?			
3.	Osoba prowadząca podsumowuje temat zajęć omawiając pracę uczniów oraz wskazując na możliwość aktywnego udziału uczniów w częstochowskim BO.	5 min.		
		Łączny czas: 45 minut		

Załącznik 1.

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

OPIS PROBLEMU:

- Jakie konkretne sytuacje możesz podać dla pokazania problemu innym osobom?
- Jak często spotykasz się z tym problemem?
- Kogo i jak licznej grupy dotyczy problem (ludzie, organizacje, środowiska)?

ANALIZA PROBLEMU:

- Jakie są główne przyczyny tego problemu?
- Jakie mogą być skutki, konsekwencje nierozwiązania problemu?

WNIOSKI Z ANALIZY PROBLEMU:

- Jakie przyczyny istnienia problemu (jedną czy kilka) możemy wyeliminować poprzez nasze działania?
- Jakie działania możemy podjąć by zminimalizować lub usunąć problem?

Projekt "Jasne, że razem" dofinansowany ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich